

نحوه محاسبه ما به التفاوت نرخ ارز و کالا

(آموزش روند محاسبه نرخ ارز و کالا از صفر تا صد)

تالیف و تدوین: مهندس احمد یعقوبی

کارشناس ارشد مهندسی عمران گرایش خاک و پی و مدرس متره برآورد،

اصول حاکم بر پیمان، دبیر موسسات آ کشور، محقق و نویسنده کتاب های عمرانی

پرتال آموزشی متره، برآورد، اجرا و طراحی سازه ایران

www.imetre.ir

نحوه محاسبه ما به التفاوت نرخ ارز و کالا

تالیف و تدوین: مهندس احمد یعقوبی

- آموزش روند محاسبه تعدیل نرخ ارز و کالا از صفر تا صد
- ویژه دانشجویان رشته معماری، عمران، صنایع و سایر رشته های مهندسی
- به همراه نکات بخشنامه ای بسیار مهم در این زمینه
- تنها کتاب آموزشی، محاسبه ما به التفاوت نرخ ارز و کالا در کشور
(ویژه بازار کار)

نحوه محاسبه مابه التفاوت نرخ ارز و کالا

(آموزش روند محاسبه نرخ ارز و کالا از صفر تا صد)

نویسنده و تدوین: مهندس احمد یعقوبی
کارشناس ارشد مهندسی عمران گرایش خاک و پی و مدرس متمرده بر آورد،
اصول حاکم بر پیمان، دبیر موسسات آکنور، محقق و نویسنده کتاب های عمرانی
پورتال آموزشی متمرده بر آورد، اجرا و طراحی سازه ایران
www.imate.ir

ماده ۱۲: برای پیمان‌ها و یا مناقصاتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار پس از تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ و قبل از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ بوده و ضوابط پیمان یا اسناد مناقصه فاقد تعدیل می‌باشد، در صورتی که شروع یا ادامه کار با نرخ پیمان میسر نباشد، با درخواست پیمانکار، کارفرما به یکی از سه روش ذیل عمل می‌کند.

- (۱) در صورت عدم مبادله قرارداد، لغو مناقصه و آزادسازی تضامین پیمانکار به استناد بند ب ماده ۲۴ قانون برگزاری مناقصات.
- (۲) در صورت مبادله قرارداد، خاتمه پیمان با درخواست پیمانکار.
- (۳) ارجاع موضوع به شورای عالی فنی کشور جهت تجدید نظر در نرخ پیمان طبق ضوابط بخشنامه ۱۰۰/۴۷۷۰۷ مورخ ۱۳۸۹/۰۶/۲۷ (بدون لحاظ بند ۲-۱-۱۰ و جزء خ بند ۲-۲-۳ بخشنامه مذکور)

ماده ۱۳: در این دستورالعمل منظور از پیمانکار عبارت است از پیمانکاران، تولیدکنندگان، سازندگان یا تامین کنندگان مصالح و تجهیزات پروژه‌های در چهارچوب نظام فنی و اجرایی کشور می‌باشد.

ماده ۱۴: در مواردی که به استناد بخشنامه ۳۸۰۸/ش ف مورخه ۱۳۸۳/۰۳/۱۷ پیمان جدید برای تکمیل کار با حفظ تمامی شرایط و مبانی پیمان اولیه منعقد شده باشد، در صورتی که پیمان اولیه مشمول دستورالعمل حاضر باشد، پیمان جدید نیز مشمول این دستورالعمل خواهد بود.

روش الف

الف-۱- این روش برای محاسبه و پرداخت مبالغ جبرانی ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های فاقد تعدیل و هرگونه مابه‌التفاوت است که بنا بر الزامات و نیاز کارفرما خرید مواد، قطعات، تجهیزات و خدمات موضوع قرارداد با سهم ارزبری مستقیم، توسط پیمانکار به نفع فروشنده خارج از کشور به روش مورد تایید کارفرما اقدام شده و خرید اقلام مذکور طبق قرارداد به عهده و هزینه پیمانکار است.

الف-۲- در این گونه قراردادها تفاوت قیمت ارز از رابطه زیر تعیین می‌شود؛

$$M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] p$$

قیمت ارز در انتقال برای فروشنده خارج

قیمت ارز در زمان پیشنهاد قیمت

M: مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل بر حسب ریال

C_0 : قیمت ارز، براساس تاریخ آخرین مهلت پیشنهاد طبق جدول شماره ۱ (قیمت‌ها برای یورو می‌باشد و سایر

ارزها با نسبت تبدیل به نرخ رسمی اعلامی بانک مرکزی به صورت میانگین در ماه مورد نظر تبدیل می‌شوند).

تبصره ۱: در صورتیکه در پیمانهای که براساس تجزیه بها و یا دیگر اسناد ارایه شده از سوی پیمانکار، در مرحله

واگذاری کار و انعقاد قرارداد، آثار افزایش قیمت ارز در ضریب پیشنهادی پیمانکار لحاظ شده باشد، قیمت‌های بالاتر

برای ارز پیش بینی شده در پیشنهاد قیمت، جایگزین C_0 می‌شود.

C_i : قیمت ارز در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور (یا ورود کالا به کارگاه هرکدام که زودتر باشد) که برای کارکردهای از تاریخ

۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ براساس جدول ۱ و برای کارکردهای پس از ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ براساس نرخ بازار ثانویه، اعلامی توسط بانک

مرکزی مشخص می‌شود. در صورت عدم امکان استخراج نرخ بازار ثانویه در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور، از جدول ۲ استفاده

می‌شود.

اسفند ۹۶	بهمن ۹۶	دی ۹۶	آذر ۹۶	آبان ۹۶	مهر ۹۶	قبل از مهر ۹۶
ریال ۵۷,۷۶۴	ریال ۵۷,۷۶۴	ریال ۵۱,۶۲۳	ریال ۴۹,۴۶۸	ریال ۴۷,۲۱۵	ریال ۴۶,۵۶۵	ریال ۴۶,۳۳۰
برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو

جدول ۲: نرخ C_i

۱۳۹۷/۰۳/۱۱	۱۳۹۷/۰۳/۰۱	۱۳۹۷/۰۲/۲۱	۱۳۹۷/۰۲/۱۱	۱۳۹۷/۰۲/۰۱	۱۳۹۷/۰۱/۲۱	۱۳۹۷/۰۱/۰۱
لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت
۱۳۹۷/۰۳/۲۰	۱۳۹۷/۰۳/۱۰	۱۳۹۷/۰۲/۳۱	۱۳۹۷/۰۲/۲۰	۱۳۹۷/۰۲/۱۰	۱۳۹۷/۰۱/۳۱	۱۳۹۷/۰۱/۲۱
ریال ۵۷,۷۶۴	ریال ۵۷,۷۶۴	ریال ۶۵,۹۳۰	ریال ۶۴,۹۴۰	ریال ۶۲,۲۵۰	۵۹,۲۵۰	ریال ۵۷,۷۶۰
برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو
	۱۳۹۷/۰۵/۱۱	۱۳۹۷/۰۵/۰۱	۱۳۹۷/۰۴/۲۱	۱۳۹۷/۰۴/۱۱	۱۳۹۷/۰۴/۰۱	۱۳۹۷/۰۳/۲۱
	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت
	۱۳۹۷/۰۵/۱۵	۱۳۹۷/۰۵/۱۰	۱۳۹۷/۰۴/۳۱	۱۳۹۷/۰۴/۲۰	۱۳۹۷/۰۴/۱۰	۱۳۹۷/۰۳/۳۱
	۹۰,۸۲۶	ریال ۹۱,۴۷۰	۷۶,۵۹۰	ریال ۷۴,۶۵۰	۷۵,۵۳۰	ریال ۶۸,۴۹۰
	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو

تبصره ۲- در صورتیکه که پیمانکار از ارز بانک مرکزی و ثبت سفارش جهت خرید خارجی استفاده نماید، از نرخ مربوطه در تعیین C_i استفاده می‌شود. در مورد خریدهای ثبت سفارش شده، در صورتی که در هر یک از مراحل ترخیص کالا از گمرک، پیمانکار موظف به پرداخت مابه التفاوت نرخ ارز سیستم ثبت سفارش با نرخ ارز مورد نظر گمرک شود، پس از ارائه مستندات مربوطه و تایید کارفرما، مابه التفاوت مربوط نیز در تعیین C_i لحاظ می‌گردد.

۲: در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل از تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ باشد، r عبارت است از تعداد ماه سپری شده از شهریور ۱۳۹۶ تا زمان انتقال ارز به فروشنده خارجی. (مثال: در صورتی که انتقال ارز در اسفند ۱۳۹۶ انجام شده باشد آنگاه r برابر است با عدد ۶) و در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ الی ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ باشد، r برابر است از تعداد ماه سپری شده از ماه پیشنهاد قیمت تا زمان انتقال ارز برای فروشنده خارجی. (به عنوان مثال: در صورتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در آبان ۱۳۹۶ باشد و انتقال ارز در بهمن ۱۳۹۶ انجام شده باشد، در این صورت عدد r برابر ۳ می‌باشد)

تبصره ۳- مقدار r در مدت اولیه پیمان و در زمان تأخیرات غیر مجاز افزایش می‌یابد و برای کارکردهای انجام شده در دوره تأخیرات مجاز افزایش نمی‌یابد.

F : ضریب مربوط به جبران هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم (شامل هزینه‌های ثبت سفارش و تبدیل نرخ ارز و انتقال اعتبار اسنادی به بانک‌های مورد قبول فروشنده خارجی و هزینه‌های کارگزاری بانک ایرانی) می‌باشد. این ضریب برای پروژه‌های عمرانی برابر ۱/۱۵ و برای پروژه‌های غیر عمرانی ۱/۲ می‌باشد.

N : درصد قابل پیش بینی افزایش ماهیانه نرخ ارز است و طبق جدول ۳ تعیین می‌شود.

						سال مربوط به
						آخرین مهلت
						ارائه پیشنهاد
						قیمت پیمانکار
						ضریب N
۰/۸ درصد	۰/۹ درصد	۱/۴ درصد	۲/۵ درصد	۶/۵ درصد	۱/۴ درصد	

P : آن قسمت از "مبلغ ریالی ثبت سفارش شده" یا "ارز معامله شده به روش مورد تایید کتبی کارفرما" یا مبلغ بخش مورد نظر مندرج در قرارداد تقسیم بر عدد ۱/۰۶ (حسب مورد) برای خرید کالا و تجهیزات مشمول این دستورالعمل یا مبلغ معادل ریالی برای خدمات ارزی منظور شده در قرارداد (در حالتی که P براساس میزان ارز و ارزیابی تعیین شود، برای تبدیل آن به ریال باید از نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، از نرخ مندرج در جدول ۱ استفاده شود) و در هر حال باید رابطه زیر برقرار باشد.

$$\sum P \leq KP_0$$

K : درصد ارزیابی قرارداد (اگر در قرارداد درج نشده باشد با توجه به مشخصات فنی پروژه به صورت مستدل از سوی پیمانکار پیشنهاد و توسط مشاور براساس نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، براساس نرخ مندرج در جدول ۱ به دقت تعیین و پس از تصویب کارفرما به عنوان پیوست لاینفک قرارداد لحاظ و ملاک عمل قرار می‌گیرد)

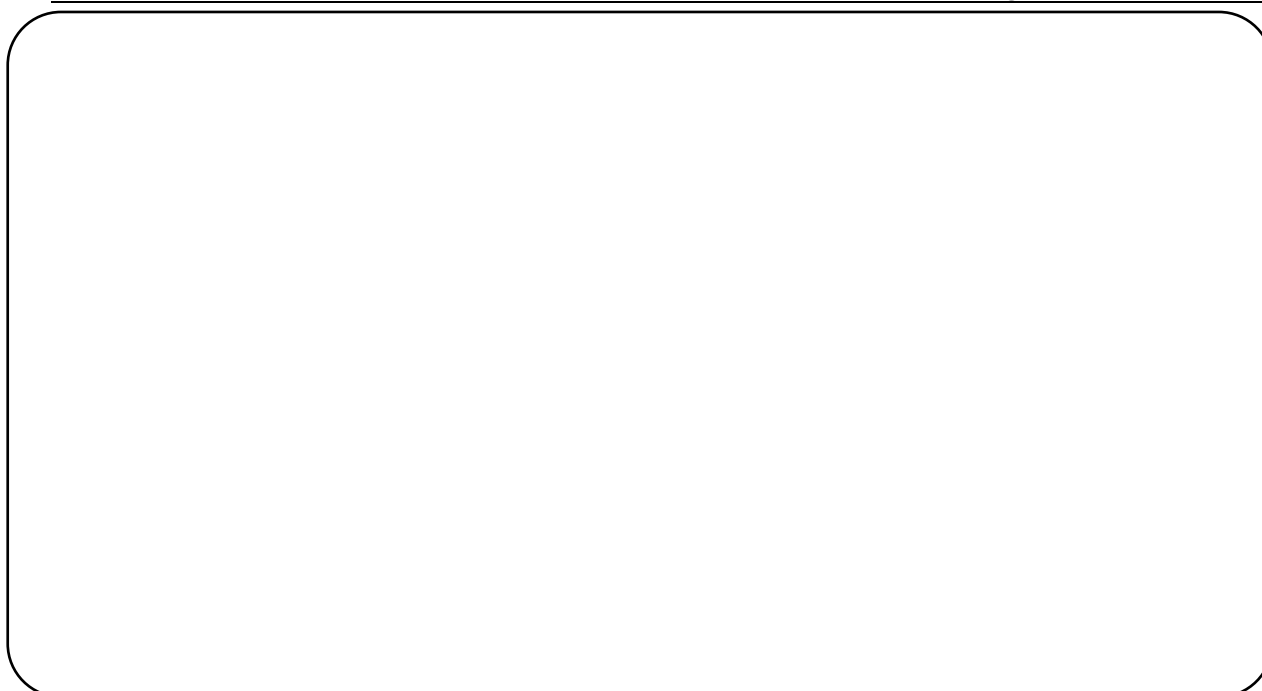
P_0 : مبلغ اولیه قرارداد (ریال)

الف-۲-۱- مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل قیمت ارز طبق روال تعیین شده برای پرداختها در پیمان، پس از اعمال کسور قانونی و قراردادی (به جز کسور مربوط به پیش پرداخت) توسط کارفرما به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود.

نکته

الف-۲-۲- در صورتی که مبلغ جبرانی محاسبه شده (M) براساس ضوابط یاد شده در هر دوره منفی گردد، این مبلغ برابر صفر منظور می‌شود.

الف-۳- تاریخ گشایش اعتبار اسنادی، و یا زمان تسویه با بانک مرکزی و یا تاریخ معامله ارز به دو روش مورد تایید کتبی کارفرما (حسب مورد) باید با زمانهای پیش بینی شده در آخرین برنامه زمانی مصوب مطابقت داشته باشد، چنانچه به دلایل ناشی از قصور پیمانکار، اقدام لازم با تأخیر نسبت به برنامه زمانی انجام شود، قیمت مربوط به تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانی مصوب و باقیمت زمان واقعی تسویه با بانک و یا معامله در مرکز مبادلات ارزی (حسب

Chapemiaad.com

عنوان کتاب: نحوه محاسبه مابه التفاوت نرخ ارز و کالا

مؤلف : مهندس احمد یعقوبی

ناشر : میعاد اندیشه

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت:

شابک:

همه ی حقوق مادی و معنوی این اثر برای مؤلف محفوظ است.

تکثیر و انتشار این اثر به هر صورت، از جمله بازنویسی، فتوکپی، ضبط الکترونیکی و ذخیره در سیستم های بازیابی و پخش، بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از مؤلف به هر شکلی ممنوع است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد

پیشگفتار

حمد و سپاس شایسته پروردگار بزرگ است.

با توجه به پیامهای زیادی که از طریق ایمیل دریافت نمودم، دانشجویان و شاگردهای قدیمی بنده در مورد تدوین کتابی با موضوع محاسبه مابه التفاوت نرخ ارز که موضوع جدید هم بود با بنده صحبت می نمودند، و این پیامها هر روز بیشتر و بیشتر میشد تا جایی که در سال ۱۴۰۲ تصمیم به نگارش این کتاب نمودم و سعی در گره گشایی بخشنامه های مابه التفاوت نرخ ارز نمودم، سعی میکنم این محصول را هر چند وقت یکبار به روزرسانی و کاملتر نمایم و ویرایش اول آن را در تابستان ۱۴۰۲ تکمیل نمودم انشالله که برای دوستان مفید باشد.

بی تردید، علی رغم سعی و اهتمام فراوان، این اثر مصون از ایرادهای فنی و نگارشی نخواهد بود و از اینکه بزرگوارانه این ایرادات احتمالی را گوشزد می فرمائید، از شما قدردانیم، مطمئناً با راهنمایی های شما عزیزان نسبت به تکمیل و بهبود این کتاب در چاپهای بعدی اقدام خواهد شد.

برخود لازم می بینم از زحمات همیشگی یکایک همکاران عزیز مجموعه آی متره و همچنین تلاشهای بی دریغ همسر عزیزم و نیز کلیه عزیزانی که در تهیه این کتاب مرا یاری نموده اند، کمال تشکر و قدردانی نمایم.

" با تشکر و ارادت "

احمد یعقوبی

تابستان ۱۴۰۲

آدرس الکترونیکی : Ahmad.yaghoubi65@gmail.com

Linked in: imetre.Yaghoubi
Instagram: imetre.ir_Yaghoubi

پرتال آموزشی متره و برآورد، اجرا و طراحی سازه ایران

هشدار!

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون مولفان و مصنفان، مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصرأ متعلق به نشر میعاد می‌باشد. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب به هر شکل از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، تایپ از کتاب، تهیه پی دی اف از کتاب، عکس برداری، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی دی، دی وی دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره بدون اجازه کتبی از نشر میعاد ممنوع بوده و شرعاً حرام است.

و متخلفین تحت پیگرد قانونی و قضایی قرار می‌گیرند.

با توجه به اینکه هیچ کتابی از کتب نشر میعاد بصورت فایل ورد یا پی دی اف و موارد این چنین، توسط این انتشارات در هیچ سایت اینترنتی ارائه نشده است لذا در صورتی که هر سایتی اقدام به تایپ، اسکن و یا موارد مشابه نماید و کل یا قسمتی از متن کتب نشر میعاد را در سایت خود قرار داده و یا اقدام به فروش آن نماید، توسط کارشناسان امور اینترنتی این انتشارات که مسئولیت اداره سایت این انتشارات را به عهده دارند و به طور روزانه به بررسی محتوای سایت ها می پردازند، بررسی و در صورت مشخص شدن هر گونه تخلف، ضمن اینکه این کار از نظر شرعی حرام می باشد، وکیل قانونی انتشارات از طریق وزارت ارشاد و نیز سایر مراجع قانونی اقدام به مسدود نمودن سایت متخلف کرده و طی انجام مراحل قانونی و اقدامات قضایی، خاطیان مورد پیگرد قانونی و قضایی قرار گرفته و کلیه خسارات وارده به این انتشارات از متخلف اخذ می‌گردد.

همچنین در صورتی که کتاب‌فروشی اقدام به تهیه کپی، جزوه، چاپ دیجیتال، چاپ ریسو، افست و غیره از کتب انتشارات میعاد نموده و اقدام به فروش آن نماید، ضمن اطلاع رسانی تخلفات کتاب‌فروشی مزبور به سایر همکاران محترم، از طریق وزارت ارشاد، اتحادیه ناشران، و انجمن ناشران دانشگاهی و نیز مراجع قانونی و قضایی اقدام به استیفای حقوق خود از کتابفروشی متخلف می‌نماید.

انتشارات میعاد از خوانندگان گرامی خود درخواست دارد که در صورت مشاهده هر گونه تخلف از قبیل موارد فوق مراتب را از طریق تلفن‌های انتشارات میعاد به شماره ۰۲۱-۶۶۰۱۷۴۴۸ و یا از طریق ایمیل miaadprint.ir@gmail.com به این انتشارات ابلاغ نمایید تا از تضییع حقوق ناشر، پدید آورنده و نیز خود خوانندگان محترم جلوگیری به عمل آید.

فهرست مطالب

پیشگفتار ۵

مقدمه ۸

بخش اول - مقدمات و اصطلاحات کاربردی ۹

بخش دوم - مثال کاربردی ۴۰

مقدمه

تعدیل و مابه التفاوت نرخ ارز مخصوصاً در پروژه های بزرگ از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است، با توجه به نرخ تورم در چند سال خیر که در کشور شاهد آن بودیم، زمینه ابلاغ این بخشنامه ها را از طرف سازمان برنامه و بودجه مساعد نموده و شاهد ابلاغ این بخشنامه ها و دستورالعملهای جدید هستیم، با توجه به شیوع بیماری همه گیر کووید ۱۹ طی سالهای ۹۸ الی ۱۴۰۰، پروژه ها ی زیادی با رکود و مشکل مواجه شد که با استفاده از این بخشنامه ها توانستند بخشی از ضرر خودشان را جبران نمایند.

پرتال آموزشی متره و برآورد، اجرا و طراحی سازه ایران

با آرزوی سلامتی و کامیابی و سعادت برای شما عزیزان

ارادتمندتان - احمد یعقوبی

تابستان ۱۴۰۲

بخشنامه مابه التفاوت نرخ ارز

« **بخشنامه مابه التفاوت نرخ ارز برای چه پروژه هایی کاربرد داد؟** »

بخشنامه های مابه التفاوت نرخ ارز برای پروژه هایی کاربرد دارد که تعدیلی به آنها تعلق نمی گیرد و در قرارداد به آن اشاره شده است استفاده می شود،

« **جدول بخشنامه های مابه التفاوت نرخ ارز** »

طبق جدول ذیل بخشنامه های مهم در مابه التفاوت نرخ ارز به صورت ذیل می باشد:

ردیف	شرح بخشنامه مهم در مابه التفاوت نرخ ارز	شماره و تاریخ ابلاغ بخشنامه
۱	دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از قیمت ارز در پیمانهای ریالی فاقد تعدیل	مورخه ۹۷/۳۷۶۰۴۹ ۱۳۹۷/۰۷/۱۸
۲	دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از قیمت ارز در پیمانهای ریالی فاقد تعدیل (اصلاحیه)	مورخه ۹۷/۷۰۱۰۵۹ ۱۳۹۷/۱۲/۱۵
۳	دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از قیمت ارز در پیمانهای ریالی فاقد تعدیل - نوبت سوم	مورخه ۹۹/۵۶۶۵۳۹ ۱۳۹۹/۱۰/۲۳
۴	دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از قیمت ارز در پیمانهای ریالی فاقد تعدیل - نوبت دوم و سوم	مورخه ۱۴۰۱/۲۶۸۳۰۹ ۱۴۰۱/۰۶/۰۱

« نکات و توضیحات مهم بخشنامه ۹۷/۳۷۶۰۴۹ مورخه ۱۳۹۷/۰۷/۱۸

به استناد نظام فنی و اجرایی کشور که شامل موارد ذیل می‌شود،

طرح‌ها و پروژه‌های مربوط به مدیریت

پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌ها

پروژه‌های سرمایه‌گذاری دستگاه‌های مشمول ماده ۱۶۰ قانون برنامه چهارم توسعه

ماده ۱۶۰ قانون برنامه چهارم

کلیه وزارتخانه‌ها، موسسات و شرکتهای دولتی موضوع ماده ۴ قانون محاسبات عمومی کشور، مصوبه ۱۳۶۶/۰۶/۰۱ و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه، وموسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به استثنای بانکها و موسسات اعتباری و شرکتهای بیمه قانونی، تعلق داشته باشد و همچنین شرکتهای و موسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها، مستلزم ذکر یا تصریح نام است، از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکتهای تابعه در موارد مربوط، مشمول مقررات این قانون می‌باشند.

«ماده ۲۲۲ قانون برنامه پنجم توسعه

موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه ؟

سازمان برای تعیین معیارها و استانداردها همچنین اصول کلی و شرایط عمومی قراردادهای مربوط به طرح‌های عمرانی آئین‌نامه‌ای تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران براساس آن دستورالعمل لازم به دستگاه‌های اجرائی ابلاغ می‌نماید و دستگاه‌های اجرائی موظف به رعایت آن می‌باشند.

نکته: این دستورالعمل که به تصویب شورای عالی فنی رسیده است، برای جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در نظر گرفته شده است و باید شروط زیر را داشته باشد:

۱) در قراردادهای ریالی فاقد تعدیل نرخ و فاقد پرداخت هرگونه مابه التفاوت که از محل وجوه عمومی تأمین اعتبار می‌شود.

۲) آخرین روز مهلت ارایه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار بعد از تاریخ ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ الی ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بوده و قرارداد بر اساس آن منعقد شده باشد.

۳) دستگاه های اجرایی باید این بخشنامه را به کارکردهای پس از ۱۳۹۶/۱۰/۰۱ الی ۱۳۹۷/۱۲/۲۹ اعمال و در چهارچوب ضوابط پرداخت نمایند.

استثناء: به غیر از ماده ۹ و پیمان سرجمع مندرج در ماده ب-۱

ماده های مهم و ضوابط

ماده ۱: قراردادهای خرید تجهیزات و یا مصالح که برای اجرای پروژه های حوزه نظام فنی و اجرایی کشور منعقد شده است در صورتی که مدت آن (مدت اولیه و تمدیدهای مجاز) بیشتر از ۳ ماه باشد، مشمول این دستورالعمل می‌شود.

ماده ۲: مبالغ جبرانی با انتخاب پیمانکار براساس روش های "الف" یا "ب" و یا روش ترکیبی (به صورت همزمان از روش الف و ب) محاسبه و اعمال می‌شود، **روش های الف و ب در ادامه خدمتتان آموزش داده می‌شود.**

تبصره مهم ۱:

در صورت استفاده از روش ترکیبی، ضریب ارزبری باید عددی بین ۰/۱ الی ۰/۸ باشد، در این حالت باید قسمتی از قرارداد را براساس روش الف و الباقی آن را از طریق روش ب جبران نمود و نوشت، در هر حال برای هیچ بخشی از پیمان نباید به صورت توأم از روش الف و ب استفاده شود.

ماده ۳: در کارهایی که براساس مواد ۲۷ و ۲۸ قانون برگزاری مناقصات واگذار شده است، زمان تصویب در هیأت سه نفره ترک تشریفات باید در بازه زمانی بعد از ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ واقع شده باشد، در این صورت مبلغ جبرانی حاصل از روش‌های الف و ب با اعمالی ضریب $۰/۸۵$ ملاک عمل قرار می‌گیرد.

ماده ۲۷: یعنی پیمانهای ترک تشریفات

ترک تشریفات مناقصه در مواردی که انجام مناقصه براساس گزارش توجیهی دستگاه مناقصه گزار به تشخیص یک هیأت سه نفره مرکب از مقامات مذکور در ماده ۲۸ این قانون میسر نباشد، می‌توان معامله را به طریق دیگری انجام داد و در این صورت هیأت ترک تشریفات مناقصه با رعایت صرفه و صلاح دستگاه ترتیب انجام این گونه معاملات و با رعایت سایر مقررات مربوط در هر مورد برای یک نوع کالا یا خدمت تعیین و اعلام خواهد نمود.

ماده ۴: در پیمان‌های ریالی جاری مشمول تعدیل که بخش‌های خرید قرارداد، ریالی و فاقد تعدیل و مابه التفاوت است، حسب مورد استفاده از ضوابط روش الف و ب و یا استفاده از روش ترکیبی مجاز است. (ولیکن خریدهای داخلی مشمول روش الف نبوده و مشمول روش ب می‌باشد).

ماده ۵: در پیمان‌های مشمول این دستورالعمل، پرداخت هرگونه وجه دیگری بابت جبران آثار ناشی از افزایش نرخ ارز مجاز نمی‌باشد.

ماده ۶: کارهای جدید که قیمت آنها بعد از تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ تعیین و تصویب شده است، مشمول ضوابط این بخشنامه نمی‌باشد.

ماده ۷: مجوز پرداخت مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل، دریافت اعلام وصول کتبی فرم‌های اطلاعاتی پیوست (بسته به مورد) می‌باشد که لازم است پس از تکمیل، اصل آن را با مهر و امضای کارفرما و ذیحساب به انضمام نسخه نرم افزاری اطلاعات به دبیرخانه شورای عالی فنی ارسال شود.

ماده ۸: در صورت پیش بینی تعدیلی به جز روال مندرج در بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخه ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه و مابه التفاوت در پیمان (بجز پیمان سرجمع موضوع مواد ب-۱-۳ و ب-۱-۴)، با درخواست پیمانکار و موافقت کارفرما و حذف مابه‌التفاوت و تعدیل به صورت کامل برای کارکردهای مشمول این بخشنامه، ضوابط این بخشنامه اعمال می‌شود و در هر حال نباید موارد به صورت همزمان مشمول دریافت مابه‌التفاوت نرخ و مبلغ جبرانی بخشنامه ناشی از اعمال این دستورالعمل شود.

تبصره مهم ۲:

در استفاده از ماده ۸ و در صورت استفاده از دستورالعمل حاضر، ضریب N (برای استفاده از روش الف) و t (برای استفاده از روش ب) می‌توانند با نظر کارفرما و متناسب با ماهیت پروژه حداکثر یک سوم مقادیر جداول شماره ۳ و ۴ کاهش یابد.

ماده ۹: در مورد قراردادهای سرمایه‌گذاری (یعنی با مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی پروژه) که پیشنهاد قیمت سرمایه گذار بعد از ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ الی ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بوده و بخش ریالی آن فاقد تعدیل نرخ قرارداد می‌باشند، استفاده از مفاد این دستورالعمل یا روش‌های دیگر برای جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز، با درخواست دستگاه اجرایی طرف قرارداد و تایید شورای عالی فنی کشور، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۰: در صورت اقدام لازم و عدم قصور پیمانکار (به تشخیص کارفرما)، تأخیرات از ۱۳۹۶/۱۰/۰۱ تا تاریخ ابلاغ دستورالعمل حاضر که تصویر روشنی برای جبران آثار تغییر نرخ ارز وجود نداشت به عنوان تأخیر مجاز پیمانکار تلقی می‌شود. (در واقع پروژه‌های قبل از تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱)

ماده ۱۱: در پیمان‌های مشمول تعدیل که صرفاً از شاخص‌های رشته‌ای جهت پرداخت تعدیل استفاده می‌شود، با درخواست پیمانکار و تایید کارفرما به منظور تدقیق محاسبه تعدیل می‌توان از شاخص‌های گروهی (فصلی) مناسب و مرتبط به جای شاخص‌های رشته‌ای استفاده نمود. (البته شاخص‌های رشته‌ای در محاسبه تعدیل تجهیز کارگاه استفاده می‌شود ولی در این بند جابجایی این دو شاخص را مجاز نموده است).

ماده ۱۲: برای پیمان‌ها و یا مناقصاتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار پس از تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ و قبل از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ بوده و ضوابط پیمان یا اسناد مناقصه فاقد تعدیل می‌باشد، در صورتی که شروع یا ادامه کار با نرخ پیمان میسر نباشد، با درخواست پیمانکار، کارفرما به یکی از سه روش ذیل عمل می‌کند.

- (۱) در صورت عدم مبادله قرارداد، لغو مناقصه و آزادسازی تضامین پیمانکار به استناد بند ب ماده ۲۴ قانون برگزاری مناقصات.
- (۲) در صورت مبادله قرارداد، خاتمه پیمان با درخواست پیمانکار.
- (۳) ارجاع موضوع به شورای عالی فنی کشور جهت تجدید نظر در نرخ پیمان طبق ضوابط بخشنامه ۱۰۰/۴۷۷۰۷ مورخ ۱۳۸۹/۰۶/۲۷ (بدون لحاظ بند ۲-۱-۱۰ و جزء خ بند ۲-۲-۳ بخشنامه مذکور)

ماده ۱۳: در این دستورالعمل منظور از پیمانکار عبارت است از پیمانکاران، تولیدکنندگان، سازندگان یا تامین کنندگان مصالح و تجهیزات پروژه‌های در چهارچوب نظام فنی و اجرایی کشور می‌باشد.

ماده ۱۴: در مواردی که به استناد بخشنامه ۳۸۰۸/ش ف مورخه ۱۳۸۳/۰۳/۱۷ پیمان جدید برای تکمیل کار با حفظ تمامی شرایط و مبانی پیمان اولیه منعقد شده باشد، در صورتی که پیمان اولیه مشمول دستورالعمل حاضر باشد، پیمان جدید نیز مشمول این دستورالعمل خواهد بود.

روش الف

الف-۱- این روش برای محاسبه و پرداخت مبالغ جبرانی ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های فاقد تعدیل و هرگونه مابه‌التفاوت است که بنا بر الزامات و نیاز کارفرما خرید مواد، قطعات، تجهیزات و خدمات موضوع قرارداد با سهم ارزبری مستقیم، توسط پیمانکار به نفع فروشنده خارج از کشور به روش مورد تایید کارفرما اقدام شده و خرید اقلام مذکور طبق قرارداد به عهده و هزینه پیمانکار است.

الف-۲- در این گونه قراردادها تفاوت قیمت ارز از رابطه زیر تعیین می‌شود؛

$$M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] p$$

قیمت ارز در انتقال برای فروشنده خارج

قیمت ارز در زمان پیشنهاد قیمت

M: مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل بر حسب ریال

C_0 : قیمت ارز، براساس تاریخ آخرین مهلت پیشنهاد طبق جدول شماره ۱ (قیمت‌ها برای یورو می‌باشد و سایر

ارزها با نسبت تبدیل به نرخ رسمی اعلامی بانک مرکزی به صورت میانگین در ماه مورد نظر تبدیل می‌شوند).

تبصره ۱: در صورتیکه در پیمانهای که براساس تجزیه بها و یا دیگر اسناد ارایه شده از سوی پیمانکار، در مرحله

واگذاری کار و انعقاد قرارداد، آثار افزایش قیمت ارز در ضریب پیشنهادی پیمانکار لحاظ شده باشد، قیمت‌های بالاتر

برای ارز پیش بینی شده در پیشنهاد قیمت، جایگزین C_0 می‌شود.

C_i : قیمت ارز در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور (یا ورود کالا به کارگاه هرکدام که زودتر باشد) که برای کارکردهای از تاریخ

۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ براساس جدول ۱ و برای کارکردهای پس از ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ براساس نرخ بازار ثانویه، اعلامی توسط بانک

مرکزی مشخص می‌شود. در صورت عدم امکان استخراج نرخ بازار ثانویه در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور، از جدول ۲ استفاده

می‌شود.

اسفند ۹۶	بهمن ۹۶	دی ۹۶	آذر ۹۶	آبان ۹۶	مهر ۹۶	قبل از مهر ۹۶
ریال ۵۷,۷۶۴	ریال ۵۷,۷۶۴	ریال ۵۱,۶۲۳	ریال ۴۹,۴۶۸	ریال ۴۷,۲۱۵	ریال ۴۶,۵۶۵	ریال ۴۶,۳۳۰
برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو

جدول ۲: نرخ C_i

۱۳۹۷/۰۳/۱۱	۱۳۹۷/۰۳/۰۱	۱۳۹۷/۰۲/۲۱	۱۳۹۷/۰۲/۱۱	۱۳۹۷/۰۲/۰۱	۱۳۹۷/۰۱/۲۱	۱۳۹۷/۰۱/۰۱
لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت
۱۳۹۷/۰۳/۲۰	۱۳۹۷/۰۳/۱۰	۱۳۹۷/۰۲/۳۱	۱۳۹۷/۰۲/۲۰	۱۳۹۷/۰۲/۱۰	۱۳۹۷/۰۱/۳۱	۱۳۹۷/۰۱/۲۱
ریال ۵۷,۷۶۴	ریال ۵۷,۷۶۴	ریال ۶۵,۹۳۰	ریال ۶۴,۹۴۰	ریال ۶۲,۲۵۰	۵۹,۲۵۰	ریال ۵۷,۷۶۰
برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو
	۱۳۹۷/۰۵/۱۱	۱۳۹۷/۰۵/۰۱	۱۳۹۷/۰۴/۲۱	۱۳۹۷/۰۴/۱۱	۱۳۹۷/۰۴/۰۱	۱۳۹۷/۰۳/۲۱
	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت
	۱۳۹۷/۰۵/۱۵	۱۳۹۷/۰۵/۱۰	۱۳۹۷/۰۴/۳۱	۱۳۹۷/۰۴/۲۰	۱۳۹۷/۰۴/۱۰	۱۳۹۷/۰۳/۳۱
	۹۰,۸۲۶	ریال ۹۱,۴۷۰	۷۶,۵۹۰	ریال ۷۴,۶۵۰	۷۵,۵۳۰	ریال ۶۸,۴۹۰
	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو	برای هر یورو

تبصره ۲- در صورتیکه که پیمانکار از ارز بانک مرکزی و ثبت سفارش جهت خرید خارجی استفاده نماید، از نرخ مربوطه در تعیین C_i استفاده می‌شود. در مورد خریدهای ثبت سفارش شده، در صورتی که در هر یک از مراحل ترخیص کالا از گمرک، پیمانکار موظف به پرداخت مابه التفاوت نرخ ارز سیستم ثبت سفارش با نرخ ارز مورد نظر گمرک شود، پس از ارائه مستندات مربوطه و تایید کارفرما، مابه التفاوت مربوط نیز در تعیین C_i لحاظ می‌گردد.

۲: در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل از تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ باشد، r عبارت است از تعداد ماه سپری شده از شهریور ۱۳۹۶ تا زمان انتقال ارز به فروشنده خارجی. (مثال: در صورتی که انتقال ارز در اسفند ۱۳۹۶ انجام شده باشد آنگاه r برابر است با عدد ۶) و در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ الی ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ باشد، r برابر است از تعداد ماه سپری شده از ماه پیشنهاد قیمت تا زمان انتقال ارز برای فروشنده خارجی. (به عنوان مثال: در صورتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در آبان ۱۳۹۶ باشد و انتقال ارز در بهمن ۱۳۹۶ انجام شده باشد، در این صورت عدد r برابر ۳ می‌باشد)

تبصره ۳- مقدار r در مدت اولیه پیمان و در زمان تأخیرات غیر مجاز افزایش می‌یابد و برای کارکردهای انجام شده در دوره تأخیرات مجاز افزایش نمی‌یابد.

F : ضریب مربوط به جبران هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم (شامل هزینه‌های ثبت سفارش و تبدیل نرخ ارز و انتقال اعتبار اسنادی به بانک‌های مورد قبول فروشنده خارجی و هزینه‌های کارگزاری بانک ایرانی) می‌باشد. این ضریب برای پروژه‌های عمرانی برابر ۱/۱۵ و برای پروژه‌های غیر عمرانی ۱/۲ می‌باشد.

N : درصد قابل پیش بینی افزایش ماهیانه نرخ ارز است و طبق جدول ۳ تعیین می‌شود.

						سال مربوط به
						آخرین مهلت
						ارائه پیشنهاد
						قیمت پیمانکار
						ضریب N
۰/۸ درصد	۰/۹ درصد	۱/۴ درصد	۲/۵ درصد	۶/۵ درصد	۱/۴ درصد	

P : آن قسمت از "مبلغ ریالی ثبت سفارش شده" یا "ارز معامله شده به روش مورد تایید کتبی کارفرما" یا مبلغ بخش مورد نظر مندرج در قرارداد تقسیم بر عدد ۱/۰۶ (حسب مورد) برای خرید کالا و تجهیزات مشمول این دستورالعمل یا مبلغ معادل ریالی برای خدمات ارزی منظور شده در قرارداد (در حالتی که P براساس میزان ارز و ارزیابی تعیین شود، برای تبدیل آن به ریال باید از نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، از نرخ مندرج در جدول ۱ استفاده شود) و در هر حال باید رابطه زیر برقرار باشد.

$$\sum P \leq KP_0$$

K : درصد ارزیابی قرارداد (اگر در قرارداد درج نشده باشد با توجه به مشخصات فنی پروژه به صورت مستدل از سوی پیمانکار پیشنهاد و توسط مشاور براساس نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، براساس نرخ مندرج در جدول ۱ به دقت تعیین و پس از تصویب کارفرما به عنوان پیوست لاینفک قرارداد لحاظ و ملاک عمل قرار می‌گیرد)

P_0 : مبلغ اولیه قرارداد (ریال)

الف-۲-۱- مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل قیمت ارز طبق روال تعیین شده برای پرداختها در پیمان، پس از اعمال کسور قانونی و قراردادی (به جز کسور مربوط به پیش پرداخت) توسط کارفرما به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود.

نکته

الف-۲-۲- در صورتی که مبلغ جبرانی محاسبه شده (M) براساس ضوابط یاد شده در هر دوره منفی گردد، این مبلغ برابر صفر منظور می‌شود.

الف-۳- تاریخ گشایش اعتبار اسنادی، و یا زمان تسویه با بانک مرکزی و یا تاریخ معامله ارز به دو روش مورد تایید کتبی کارفرما (حسب مورد) باید با زمانهای پیش بینی شده در آخرین برنامه زمانی مصوب مطابقت داشته باشد، چنانچه به دلایل ناشی از قصور پیمانکار، اقدام لازم با تأخیر نسبت به برنامه زمانی انجام شود، قیمت مربوط به تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانی مصوب و باقیمت زمان واقعی تسویه با بانک و یا معامله در مرکز مبادلات ارزی (حسب

مورد) هر کدام که کمتر بود، ملاک محاسبه و عمل قرار خواهد گرفت. چنانچه تأخیر ناشی از قصور پیمانکار نباشد، قیمت تاریخ واقعی تسویه قیمت C_i ارز خواهد بود.

تعریف اعتبار اسنادی یا ال سی:

اعتبار اسنادی یا همان ال سی LC، به این معنا است که متقاضی (خریدار)، از بانک تقاضای گشایش اعتبار نموده و وجه کالا را به بانک می پردازد و مدارک لازم را نیز تحویل می دهد تا پس از انجام معامله و تحویل کالا توسط فروشنده، بانک اقدام به پرداخت این مبالغ به فروشنده نماید.

روش ب)

ب-۱- پیمانهای فاقد تعدیل که پرداخت صورت وضعیت کارکرد براساس فهرس بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می گیرد و پیمانهای سرجمع منعقد براساس ضوابط بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۴۰۵ مورخ ۱۳۸۹/۰۲/۰۴ (حتی با وجود پیش بینی پرداخت مابه التفاوت):

در این پیمانها، پیمانکار برای کارهای انجام شده که مشمول این دستورالعمل می باشد، همراه با تهیه صورت کارهای انجام شده موضوع پیمان، صورتحساب جداگانه ای که مربوط به ضوابط این روش است تهیه و ارائه می نماید. مبلغ این صورتحساب از رابطه زیر تعیین می شود:

$$\alpha_i = \frac{S_i}{S_0} - t$$

α_i * مبلغ ناخالص کارکرد در هر فصل یا رشته فهرست بهای پایه = \sum مبلغ جبرانی در هر صورت وضعیت

α_i : ضریب جبرانی

t : تورم فرضی که براساس جدول شماره ۴ تعیین میشود

S_0 : شاخص دوره پایه

تبصره ۱- دوره پایه در پیمانهایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ باشد شاخص سه ماهه دوم ۱۳۹۶ است و در پیمانهایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ الی ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ باشد شاخص سه ماهه مبنای پیمان می باشد.

S_i : شاخص دوره انجام کارکرد

سه ماهه انجام کارکرد	چهارم ۹۶	اول ۹۷	دوم ۹۷	سوم ۹۷	چهارم ۹۷
ضریب t	۱/۰۳	۱/۰۷	۱/۱	۱/۱۴	۱/۱۷

جدول مشخص نمودن تورم فرضی

ب-۱-۱- برای تعیین S_0 و S_i در پیمانهای که پرداخت صورت وضعیت کارکرد براساس فهرس بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می‌گیرد از شاخص فصلی (گروهی) استفاده می‌شود و در پیمان‌های سرجمع از شاخص‌های رشته‌ای استفاده می‌شود.

ب-۱-۲- به منظور تدقیق محاسبه ضریب جبرانی در بخشهای خرید پیمانهای مشمول، ابتدا باید درصد وزنی هزینه تامین مصالح به کل بهای فصل q در فصل مربوطه توسط کارفرما تعیین، و سپس از شاخصهای مربوطه جهت استفاده در رابطه ۱ محاسبه گردد. نکته در مورد α_i

به عنوان مثال در پیمان مشمول بخشنامه حاضر، برای محاسبه ضریب جبرانی صورت وضعیت مربوط به خرید لوله های فولادی، اگر از شاخصهای فصل لوله های فولادی فهرست بهای پایه رشته تاسیسات مکانیکی استفاده شود، لازم است ابتدا کارفرما درصد هزینه های تهیه مصالح به کل فصل را تعیین نموده ($1 < q$) سپس طبق رابطه زیر شاخص مربوط به قسمت خرید لوله را محاسبه می‌کند.

شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره مورد نظر

شاخص کارهای دستمزدی در دوره مورد نظر

$-(1-q)$

شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه

شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه

q

شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه *

ب-۱-۳- در پیمان‌های سرجمع در تعیین مبلغ ناخالص کارکردها و تغییر مقادیر، اقلامی که مشمول دریافت مابه التفاوت هستند (نظیر، فولاد و سیمان) لحاظ نمی‌شود.

ب-۱-۴- در پیمان‌های سرجمع در صورتیکه پیمانکار مطابق بند "و" ماده ۱۱ استحقاق اعمال خاتمه پیمان طبق ماده ۴۸ شرایط عمومی پیمان را داشته باشد، ولی عملیات اجرایی را براساس همان پیمان ادامه دهد، مازاد عدم انجام تعهدات مالی کارفرما بیش از حدود تعیین شده برای پرداخت خسارت، مشمول تأخیر مجاز (صرفاً در محاسبات این بخشنامه) است.

ب-۲- در سایر پیمانهای فاقد تعدیل (از جمله پیمانهای EPC) که برآورد یا پرداخت هزینه آنها براساس فهارس بهای پایه، انجام نگرفته است و آخرین روز مهلت ارایه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار بعد از تاریخ ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بوده است، ابتدا باید دستگاه اجرایی براساس نوع عملیات موضوع پیمان، جدول وزنی (برحسب درصد) مشابهت با فهارس بهای پایه در رشته‌ها یا فصلهای مختلف را تعیین نماید. پس از تعیین وزن مشابهت درصدی عملیات موضوع پیمان با رشته‌ها و یا فصلهای مختلف، از روابط مندرج در بند ب-۱، برای پرداخت مبلغ جبرانی ناشی از افزایش نرخ ارز استفاده می‌شود.

ب-۳- در صورت **تمدید مدت پیمان** براساس ضوابط پیمان، در مدت تأخیرات مجاز نیز براساس ضوابط فوق عمل می‌شود لیکن در مدت تأخیرات غیر مجاز مشابه، ضوابط بخشنامه ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵، شاخص‌های مربوط محاسبه و مبنای عمل قرار می‌گیرند. در تأخیر مجاز براساس ضوابط بالا و تأخیر غیر مجاز بخشنامه ۱۷۳۰۷۳

ب-۴- در صورتی که ضریب جبرانی محاسبه شده براساس ضوابط یاد شده در هر دوره **منفی** گردد، ضریب جبرانی برابر **صفر** منظور می‌شود.

ب-۵- امکان استفاده از روش ترکیبی (تبصره ذیل ماده ۲ این بخشنامه) برای یک تجهیز خاص وجود ندارد و استثنأ در مورد تجهیزات و کالاهای تخصصی که در داخل کشور تولید شده، لیکن قطعات اصلی و مواد اولیه آنها از خارج کشور تأمین میشود و امکان انطباق صحیح آنها با رشته و فصول تعدیل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور وجود ندارد لازم است به تشخیص **وزیر** مربوطه یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاه‌هایی که تابع هیچ

بسمه تعالی

فرم اطلاعاتی مربوط به درخواست مجوز اعمال بخشنامه های حاوی

دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمانهای ریالی فاقد تعدیل

۱-عنوان طرح:	۲-شماره طبقه بندی طرح:	
۳-عنوان پروژه:	۴-شماره پروژه:	
۵-دستگاه اجرایی:	۶-دستگاه نظارت:	
۸-پیمانکار:	شماره شناسه ملی شرکت پیمانکار:	
آخرین روز مهلت ارائه پیشنهاد قیمت:	تاریخ عقد پیمان: تاریخ شروع پیمان:	
۱۰-نحوه واگذاری کار: مناقصه ترک مناقصه	۱۸-ضریب پیشنهادی پیمانکار:	
۱۱-مدت اولیه پیمان:	۱۲-مبلغ اولیه پیمان:	
۱۳-مدت تأخیر مجاز تاکنون: ماه	۱۵-مدت تأخیر غیرمجاز تاکنون: ماه	
۱۶-آخرین پیشرفت فیزیکی کار: درصد	پیش بینی زمان اتمام پروژه: سال	
مبالغ صورت وضعیت کارکرد-تایید شده توسط کارفرما	مبالغ صورت وضعیت کارکرد-پرداخت شده	
سال ۱۳۹۶	ریال	ریال
سال ۱۳۹۷	ریال	ریال
مبلغ عملکرد بخشنامه نحوه آثار ناشی از افزایش قیمت ارز		
تایید شده توسط کارفرما		پرداخت شده
سال ۱۳۹۶	روش الف	ریال
	روش ب	ریال
سال ۱۳۹۷	روش الف	ریال
	روش ب	ریال

« نکات و توضیحات مهم بخشنامه ۹۹/۵۶۶۵۳۹ مورخه ۱۳۹۹/۱۰/۲۳ »

دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل - نوبت سوم به استناد نظام فنی اجرایی کشور و ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و ماده ۳۴ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه ای کشور، این دستورالعمل که به تصویب شورای عالی فنی کشور رسیده است، به منظور جبران آثار ناشی از قیمت ارز در پیمان‌هایی که دارای پنج شرط شمول دستورالعمل باشند از نوع گروه اول (لازم الاجرا) در ۹ صفحه ابلاغ می‌گردد تا کارفرمایان مربوط ضوابط این دستورالعمل را به کارکردهای ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ اعمال و در چهارچوب ضوابط پرداخت نمایند.

شرایط شمول دستورالعمل به شرح زیر است:

۱- موضوع پیمان، طرح‌ها و پروژه های مربوط به مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرح‌ها و پروژه های سرمایه گذاری کشور باشد.

۲- دستگاه های موضوع ماده ۲۲۲ قانون برنامه پنجم توسعه و همچنین سایر اشخاص حقوقی که تمام یا قسمتی از اعتبارات آنها از محل وجوه عمومی (ماده ۱۳ قانون محاسبات عمومی کشور) تأمین می‌گردد، در مصرف اعتبارات مذکور ملزم به رعایت این دستورالعمل می‌باشند.

تبصره: کلیه اشخاص حقوقی که جزء کارفرمایان مشمول این بند نمی‌باشند، در صورت ابلاغ مقام دارای اختیار، امکان استفاده از ضوابط این دستورالعمل را خواهند داشت.

۳- مبلغ پیمان ریالی و یا ریالی-ارزی باشد.

تبصره: در صورتی که پیمان ریالی-ارزی باشد صرفاً بخش ریالی پیمان می‌تواند مشمول استفاده از این دستورالعمل قرار بگیرد.

۴- پیمان فاقد هرگونه تعدیل نرخ و یا مابه التفاوت (به جز مود ۵،۷، ۱۰) باشد.

۵- آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار برای پیمان منعقد شده از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ الی ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ باشد.

ماده ۱: این دستورالعمل مشمول انواع قراردادهای تامین کالا و پیمانکاری (نظیر قراردادهای P, C, PC, EPC, EP, DB، تعمیر و نگهداری و بهره برداری) مرتبط با پروژه های حوزه نظام فنی و اجرایی کشور می باشد و منظور از پیمانکار در این دستورالعمل پیمانکاران، تولیدکنندگان، سازندگان یا تامین کنندگان مصالح و تجهیزات می باشد.

تبصره- در قراردادهای مشاوره (از جمله قراردادهای پژوهشی) که تجهیزات موضوع قرارداد تحویل کارفرما میگردد بخش تامین تجهیزات مشمول ضوابط این دستورالعمل خواهد بود.

ماده ۲: قراردادهای خرید تجهیزات و یا مصالح (فاقد هرگونه عملیات نصب و اجرا) که برای اجرای پروژه های حوزه نظام فنی و اجرایی کشور منعقد شده است در صورتی که مدت آن (مدت اولیه و تمدیدهای مجاز) کمتر از ۳ ماه باشد، مشمول این دستورالعمل نمی شود.

ماده ۳: مبالغ جبرانی با انتخاب پیمانکار (با لحاظ شرایط پروژه و ضوابط این دستورالعمل) براساس روشهای "الف" یا "ب" و یا روش ترکیبی (استفده توامان از روش الف و ب) محاسبه و اعمال می شود. در صورت استفاده از روش ترکیبی، ضریب ارزیابی باید بین ۰/۱ تا ۰/۸ باشد، در این موارد قسمت ارزیابی قرارداد از روش "الف" و باقیمانده قرارداد از روش "ب" جبران می شود و در خارج این محدوده صرفاً یکی از هر دو روش الف یا ب قابل استفاده است.

تبصره- روش های به کار رفته برای محاسبه مبالغ جبرانی پرداخت شده قابل تغییر نبوده و امکان تغییر آن صرفاً برای یک نوبت براساس ضوابط این دستورالعمل برای کارکردهای آتی میسر است.

ماده ۴: در کارهایی که براساس مواد ۲۷ و ۲۸ قانون برگزاری مناقصات واگذار شده است، زمان تصویب در هیأت سه نفره ترک تشریفات باید در بازه زمانی ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ الی ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ واقع باشد، در این حالت مبلغ جبرانی حاصل از روش های "الف" و "ب" با اعمال ضریب ۰/۸۵ ملاک عمل قرار می گیرد.

ماده ۵: در پیمان‌های ریالی مشمول تعدیل که بخشهای خرید قرارداد، ریالی و فاقد تعدیل و مابه التفاوت است، حسب مورد استفاده از ضوابط روش الف و یا ب و یا استفاده از روش ترکیبی مجاز است (لیکن خریدهای داخلی مشمول روش "الف" نبوده و مشمول روش "ب" است).

ماده ۶: کارهای جدیدی که قیمت آنها از تاریخ ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ به بعد تعیین و ابلاغ شده اند مشمول ضوابط این بخشنامه نمی‌شوند.

ماده ۷: در صورت پیش بینی تعدیلی بجز روال مندرج در بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه کشور و مابه التفاوتی در پیمان منعقد، با درخواست پیمانکار، تعدیل و مابه التفاوت مذکور برای کارکردهای مشمول این بخشنامه به صورت کامل، حذف و ضوابط این بخشنامه اعمال می‌شود.

در این شرایط، در صورت حفظ تعدیل بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخه ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه کشور، نباید مواردی به صورت همزمان مشمول دریافت مبالغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل و بخشنامه مذکور شود. در استفاده از این ماده و در صورت استفاده از دستورالعمل حاضر، ضریب N (برای استفاده از روش الف) و ضریب B (برای استفاده از روش ب) می‌توانند با نظر کارفرما و متناسب با ماهیت پروژه، حداکثر به میزان یک دوم مقادیر جداول شماره ۱ و ۲ کاهش یابد.

ماده ۸: در مورد قراردادهای سرمایه گذاری (با مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی پروژه) که پیشنهاد قیمت سرمایه گذار از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ الی ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ بوده، استفاده از مفاد این دستورالعمل برای اصلاح مدل مالی برای جبران آثار ناشی از قیمت ارز مجاز است. برای جبران این اثرات می‌توان از تطویل مدت بهره برداری تجاری، تطویل مدت استهلاک پیش خریدهای پرداختی احتمالی، پیش خرید مجدد در طول دوره ساخت یا بهره برداری تجاری، ایجاد تنفس در استهلاک پیش خریدها، تعویق بخشی از سرمایه گذاری غیر اولیت دار با توافق سرمایه پذیر، تغییر فهرست اولیه پیشنهادی کالاها به کالاهای داخلی با توجه به عدم امکان تدارک برخی از کالاهای خارجی، انتقال بازپرداخت تسهیلات اخذ شده توسط سرمایه گذار از سیستم بانکی به سرمایه پذیر در صورت امکان، انتقال تمام یا بخشی از پروژه به سرمایه پذیر و یا تغییر قیمت تمام یا بخشی از محصول یا تغییر قیمت فروش محصول (برای پروژه

های خودگردان) استفاده نمود به نحوی که انتظارات اولیه سرمایه گذار بر اساس مدل مالی منضم به پیمان تأمین گردد. تعیین مدل مالی جبرانی، صرفاً با تایید وزیر و یا بالاترین مقام سازمان سرمایه پذیر (در مورد سازمان‌هایی که تابع هیچ وزارتخانه ای نیستند) امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۹: در بازه زمانی ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، تأخیرات پیمانکار که ناشی از افزایش نرخ ارز بوده است با توجه به شرایط پروژه و ضوابط پیمان توسط کارفرما مورد بررسی و اتخاذ تصمیم قرار گیرد.

ماده ۱۰: در پیمان‌های مشمول تعدیل که از شاخص‌های رشته‌های جهت پرداخت تعدیل استفاده می‌شود، با درخواست پیمانکار و موافقت کارفرما به منظور تدقیق محاسبه تعدیل می‌توان از شاخص‌های **گروهی یا فصلی** مناسب و مرتبط به جای شاخص‌های رشته‌ای استفاده نمود. در اینصورت، پس از انجام تغییر، امکان تغییر مجدد و برگشت به حالت قبل وجود ندارد.

ماده ۱۱: با توجه به افزایش قیمت تمام شده پروژه‌ها، ناشی از افزایش نرخ ارز و اعمال مبالغ جبرانی حاصل از این دستورالعمل، در صورت تشخیص کارفرما مبنی بر وقوع هر یک از موارد ذیل، در قراردادهای با حداکثر ۳۰٪ پیشرفت، ضمن بررسی مجدد اولویت پروژه، امکان خاتمه قرارداد با مسئولیت کارفرما میسر می‌باشد.

۱- از بین رفتن توجیه پذیری فنی اقتصادی پروژه با توجه به افزایش قیمت تمام شده آن

۲- عدم امکان تأمین نقدینگی به موقع برای پروژه، با توجه به اعمال مبالغ جبرانی و محدودیت نقدینگی

۳- عدم امکان تأمین اعتبار جهت تکمیل پروژه با توجه به اعمال مبالغ جبرانی.

لازم بذکر است در صورت **خاتمه پیمان** با استفاده از ضوابط این ماده، شروع مجدد پروژه به هر نحو، منوط به بررسی مجدد اولویت پروژه، مکفی بودن اعتبار طرح جهت تکمیل آن، تاییدیه کتبی بالاترین مقام دستگاه اجرایی مبنی بر اطمینان از تأمین به موقع نقدینگی لازم جهت تکمیل پروژه و بررسی مجدد طرح و کنترل توجیه پذیری فنی اقتصادی آن خواهد بود.

ماده ۱۲: در مواردی که پیمان جدید برای تکمیل کار با حفظ تمامی شرایط و مبانی پیمان اولیه براساس مجوز شماره ۳۸۰۸/ش ف مورخه ۱۳۸۳/۰۳/۱۷ شورای عالی فنی منعقد شده باشد، در صورت انطباق ضوابط پیمان اولیه با مقررات دستورالعمل حاضر (بجز زمان پیشنهاد قیمت)، پیمان جدید نیز شامل ضوابط این دستورالعمل خواهد بود. لازم بذکر است در این حالت ضریب کاهشی موضوع ماده ۴ این دستورالعمل (بجز مواردی که پیمان اولیه به صورت ترک تشریفات واگذار شده است) اعمال نخواهد شد.

ماده ۱۳: تا اعلام شاخص‌های تعدیل قطعی دوره انجام کار، مبلغ جبرانی موضوع این بخشنامه با استفاده از آخرین شاخص‌های ابلاغ شده مربوط (قطعی یا موقت)، محاسبه و به صورت علی الحساب پرداخت میشود. با اعلام شاخص‌های قطعی دوره انجام کار، مبلغ فوق طبق این دستورالعمل محاسبه و مبالغ آن به صورت قطعی به حساب پیمانکار منظور می‌گردد.

ماده ۱۴: پرداخت هرگونه وجه دیگری بابت جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز برای موارد مذکور در این دستورالعمل، مجاز نیست.

ماده ۱۵: مسئولیت تطبیق کامل مفاد این دستورالعمل با پیمان مربوط و همچنین رعایت کامل مفاد آن و سایر ضوابط و دستورالعمل‌های مرتبط بر عهده دستگاه‌های اجرایی و کارفرمایان مربوط می‌باشد.

ماده ۱۶: مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل، طبق روال تعیین شده برای پرداختها در پیمان، پس از اعمال کسور قانونی و قراردادی (به جز کسور مربوط به پیش پرداخت) توسط کارفرما به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود.

ماده ۱۷: در محاسبه جبرانی بخش تأمین تجهیزات پیمان در استفاده از این دستورالعمل در صورت درخواست پیمانکار مبنی بر استفاده از ضوابط این ماده و همچنین تایید کتبی کارفرما مبنی بر ساخت کامل تجهیزات در کارخانه داخل کشور، ۲۰٪ مبلغ تجهیزات و کالاهای مذکور که مشمول پرداخت مصالح پایکار نگریدیه اند قبل از حمل، به صورت علی الحساب و در قبال دریافت تضمین متناسب و مورد تایید کارفرما و تعهدنامه رسمی مبنی بر تحویل کالای مربوط در قبال دریافت مبلغ فوق و پذیرش ضبط تضمین در صورت عدم تحویل کالا، پرداخت خواهد شد. لازم بذکر

است زمان انجام کار برای محاسبه مبالغ جبرانی بخش پرداخت شده مذکور، براساس تاریخ تایید کتبی کارفرما تعیین میگردد. مبالغ مذکور از اولین صورتحساب ارسالی و تا حداکثر ۶ ماه با رعایت ضوابط مربوط کسر و تسویه خواهد گردید.

ماده ۱۸: مبالغ جبرانی این دستورالعمل جهت جبران افزایش نرخ ارز در پیمانهای مشمول بین کارفرما و پیمانکار اصلی میباشد و در صورت مشمول شدن پیمانکار اصلی و توافق بین پیمانکار اصلی و پیمانکار جزء استفاده از ضوابط این دستورالعمل در قرارداد فی مابین ایشان میسر خواهد بود (در صورت اختلاف پیمانکار اصلی و پیمانکار جزء در این خصوص براساس ضوابط حل اختلاف قرارداد آنها اقدام خواهد شد).

روش الف) تعیین تفاوت قیمت ارز

الف-۱- این روش برای محاسبه و پرداخت مبالغ جبرانی ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمانهای فاقد تعدیل و هر گونه مابه التفاوت است که بنا بر الزامات و نیاز کارفرما، خرید مواد، قطعات، تجهیزات و خدمات موضوع قرارداد با سهم ارزبری مستقیم، توسط پیمانکار به نفع فروشنده خارج از کشور، به روش مورد تایید کارفرما اقدام شده و خرید اقلام مذکور طبق قرارداد به عهده و هزینه پیمانکار است.

الف-۲- در این گونه قراردادها تفاوت قیمت ارز از رابطه زیر تعیین می شود:

$$M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] p$$

M: مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل بر حسب ریال

C_0 : قیمت ارز، در صورتی که آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار قبل از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ باشد میانگین نرخ فروش حواله منتشره در سامانه سنا www.sanarate.ir در اسفند ۱۳۹۸ (به مبلغ ۱۵۰/۴۰۵ ریال بر مبنای نرخ یورو) و برای تاریخهای پس از آن، میانگین نرخ فروش حواله یورو منتشره در سامانه مذکور در مدت ۷ روز کاری قبل از آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت می باشد.

تبصره ۱- چنانچه در پیمانهای که براساس تجزیه بها و یا دیگر اسناد ارایه شده از سوی پیمانکار، در مرحله واگذاری کار و انعقاد قرارداد، آثار افزایش قیمت ارز در ضریب پیشنهادی پیمانکار لحاظ شده باشد، قیمت‌های بالاتر برای ارز پیش بینی شده در پیشنهاد قیمت، جایگزین C_0 می‌شود.

C_i : قیمت ارز در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور (یا ورود کالا به کارگاه هرکدام که زودتر باشد)، براساس نرخ فروش حواله منتشره در سامانه سنا www.sanarate.ir تعیین می‌شود.

تبصره ۲- در صورتی که پیمانکار از ارز با نرخ ترجیحی و ثبت سفارش جهت خرید خارجی استفاده نماید، از نرخ مربوط در تعیین C_i استفاده می‌شود، در مورد خریدهای ثبت سفارش شده، در صورتی که در هر یک از مراحل ترخیص کالا از گمرک، پیمانکار موظف به پرداخت مابه التفاوت نرخ ارز سیستم ثبت سفارش با نرخ ارز مورد نظر گمرک شود، پس از ارائه مستندات مربوط و تایید کارفرما، مابه التفاوت مربوط نیز در تعیین C_i لحاظ می‌گردد.

r : در پیمانهای که آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت قبل از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ باشد؛ عبارتست از تعداد ماه سپری شده از تعداد ماه سپری شده از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا تاریخ تعیین C_i (به طور مثال اگر انتقال ارز در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد، در آن صورت ۲ برابر عدد ۵ می‌باشد) و در پیمانهای که آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ الی ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ باشد، ۲ عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ماهی که آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار در آن واقع شده است تا تاریخ C_i (به طور مثال اگر آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت پیمانکار اردیبهشت ۱۳۹۹ باشد و انتقال ارز در مرداد ۱۳۹۹ صورت گرفته شده باشد در آن صورت ۲ برابر عدد ۳ می‌باشد)

در صورتیکه فاصله زمانی آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت تا تاریخ ابلاغ (یا مبادله) قرارداد بیش از ۳ ماه باشد، مابه التفاوت مدت مذکور (در صورتیکه تطویل مدت مذکور خارج از قصور پیمانکار باشد حداکثر تا ۳ ماه) از مقدار ۲ کسر میگردد. همچنین مقدار ۲ در مدت اولیه پیمان و در زمان تأخیرات غیر مجاز افزایش می یابد و برای موارد انتقال ارز به فروشنده خارجی (یا ورود کالا به کارگاه هرکدام که زودتر باشد) در دوره تأخیرات مجاز افزایش نمی‌یابد.

F : ضریب مربوط به جبران هزینه های مستقیم و غیر مستقیم (شامل هزینه های ثبت سفارش و تبدیل نرخ ارز و انتقال اعتبار اسنادی به بانکهای مورد قبول فروشنده خارجی و هزینه های کارگزاری بانک ایرانی) میباشد. این ضریب

«برای پیمانهای با ضوابط بیمه عمرانی و همچنین قراردادهای خرید برابر ۱/۱۵ و برای پیمانهای غیر عمرانی برابر ۱/۲ می‌باشد.

N : مقدار قابل پیش بینی افزایش ماهیانه نرخ ارز است و طبق جدول ۱ تعیین می‌شود.

سه ماهه اول ۹۹	۹۸	۹۷	سال مربوط به آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار
۰/۰۲۵	۰/۰۲	۰/۰۰۸	ضریب N

P : به ترتیب آن قسمت از "مبلغ ریالی ثبت سفارش شده" یا "ارز معامله شده به روش مورد تایید کتبی کارفرما" یا "مبلغ بخش مورد نظر مندرج در قرارداد تقسیم بر ۱/۰۶" برای خرید کالا و تجهیزات مشمول این دستورالعمل یا مبلغ معادل ریالی برای خدمات ارزی منظور شده در قرارداد. (در صورتی که P براساس میزان ارز واریزی تعیین شود، برای تبدیل آن به ریال باید از نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، از میانگین نرخ فروش حواله ارز مذکور در سامانه سنا در مدت ۷ روز کاری قبل از آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار استفاده شود) و در هر حال باید $\sum p \leq kp_0$.

K : درصد ارزبری قرارداد (اگر در قرارداد درج نشده باشد، با توجه به مشخصات فنی پروژه به صورت مستدل از سوی پیمانکار، پیشنهاد و توسط مشاور براساس نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، براساس میانگین نرخ فروش حواله ارز مذکور در سامانه سنا در مدت ۷ روز کاری قبل از آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار، به دقت تعیین و پس از تصویب کارفرما به عنوان پیوست لاینفک قرارداد، لحاظ و ملاک عمل قرار می‌گیرد).

P_0 : مبلغ قرارداد (ریال)؛ منظور همان مبلغ اولیه قرارداد است که تغییرات ناشی از تغییر مقادیر کارها و قیمت‌های کارهای جدید در آن اعمال شده است.

الف-۲-۱- در صورتی که مبلغ جبرانی محاسبه شده M براساس ضوابط یاد شده در هر دوره (نقل و انتقال پولی) منفی شود، این مبلغ برابر صفر منظور می‌شود.

الف-۳- تاریخ گشایش اعتبار اسنادی، یا زمان تسویه با بانک عامل یا تاریخ معامله ارز به روش مورد تایید کتبی کارفرما و یا معامله در مرکز مبادلات ارزی (حسب مورد) باید با زمانهای پیش بینی شده در آخرین برنامه زمانی مصوب مطابقت داشته باشد. چنانچه به دلایل ناشی از قصور پیمانکار، اقدام لازم با تأخیر نسبت به برنامه زمانی انجام شود، قیمت مربوط به تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانی مصوب و یا قیمت زمان اقدام مذکور هر کدام کمتر بود، ملاک محاسبه و عمل قرار خواهد گرفت. چنانچه تأخیر، ناشی واقعی تسویه یا انتقال ارز، ملاک تعیین قیمت ثانویه ارز C_i خواهد بود.

روش ب) تعیین تعدیل نرخ پیمانها بر اثر قیمت ارز

الف-۱- پیمانهای فاقد تعدیل که پرداخت صورت وضعیت کارکرد براساس بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می گیرد:

در این پیمانها، پیمانکار برای کارهای انجام شده که مشمول این دستورالعمل می باشد، همراه با تهیه صورت وضعیت کارهای انجام شده موضوع پیمان، صورتحساب جداگانه ای که مربوط به ضوابط این روش است تهیه و ارائه می نماید، مبلغ این صورتحساب از رابطه زیر تعیین می شود:

$$\text{مبلغ جبرانی در هر ورت وضعیت} = \sum (\text{-----} \times \alpha_i)$$

مبلغ ناخالص کارکرد در هر فصل یا رشته فهرست بهای واحد پایه

$$\alpha_i = \frac{S_i}{S_0} - (1 + B \times z)$$

B : مقدار تورم فرضی به میزان مندرج در جدول شماره ۲ در نظر گرفته می شود.

α_i : ضریب جبرانی

سه ماهه اول ۹۹	۹۸	۹۷	سال مربوط به آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار
۰/۰۲۵	۰/۰۲	۰/۰۱۲	ضریب B

Z: در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل از تاریخ ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ باشد؛ عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا تاریخ انجام کار (مثال: در صورتی که فعالیت مربوط در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد آنگاه $Z=0$) و پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ الی ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ باشد، Z عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ماهی که آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار در آن واقع شده است تا تاریخ انجام کار (مثال: در صورتی که آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار در اردیبهشت ۱۳۹۹ باشد و فعالیت مربوط در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد آنگاه $Z=3$).

در صورتیکه فاصله زمانی آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت تا تاریخ ابلاغ (یا مبادله) قرارداد بیش از سه ماه باشد، مابه التفاوت مدت مذکور (در صورتیکه تطویل مدت مذکور خارج از قصور پیمانکار باشد حداکثر تا ۳ ماه) از مقدار Z کسر می‌گردد. همچنین مقدار Z در مدت اولیه پیمان و در زمان تأخیرات غیر مجاز افزایش می‌یابد و در دوره تأخیرات مجاز افزایش نمی‌یابد.

S_0 : شاخص دوره پایه، شاخص سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۸ میباشد.

S_i : شاخص دوره انجام کار

تبصره ۱: منظور از انجام کار (کارکرد) در این دستورالعمل، ایفای تعهد قراردادی توسط پیمانکار در راستای تأمین کالا و انجام خدمات قراردادی بوده که توسط کارفرما تحویل گرفته می‌شود.

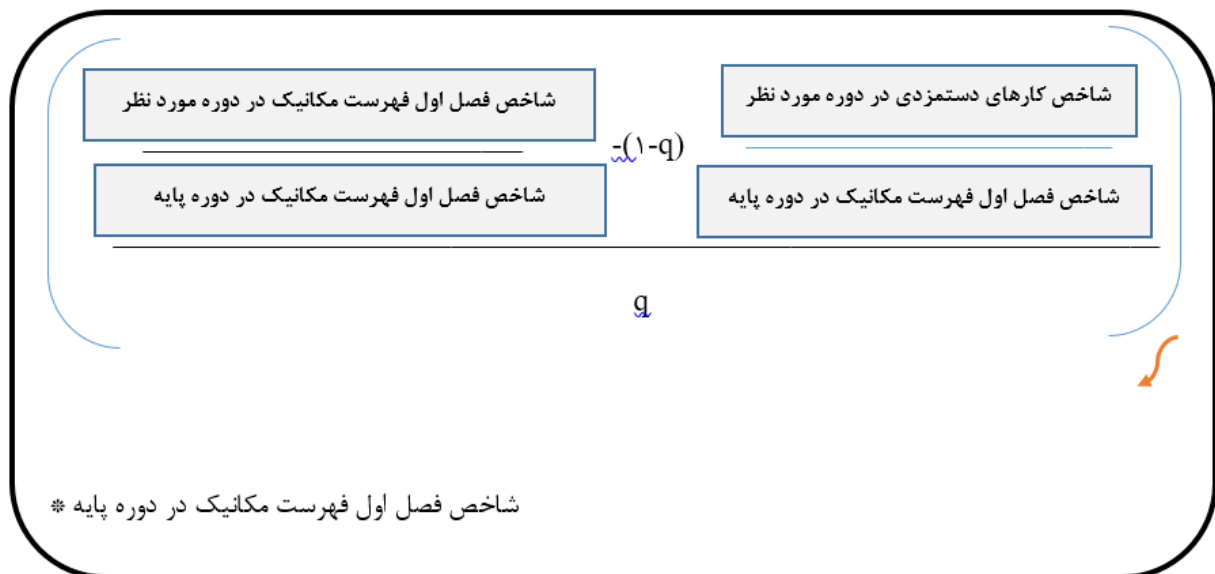
تبصره ۲: در قراردادهای تأمین تجهیزات (یا قطعات) یا مصالح که نحوه تعیین دوره انجام کار در آنها معین نشده است، تاریخ تحویل هر بخش از تجهیزات (یا قطعات) یا مصالح به کارفرما مبنای تعیین دوره انجام کار خواهد بود.

تبصره ۳: در پیمان‌های حوزه صنعت نفت، تاریخ خرید کالا و تجهیزات اختصاصی توسط پیمانکار، مبنای تعیین دوره انجام خواهد بود.

ب-۱-۱- برای تعیین S_0 و S_i در پیمان‌هایی که پرداخت صورت وضعیت کارکرد براساس فهرس بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می‌گیرد، از شاخص‌های فصلی (گروهی) استفاده می‌شود.

ب-۱-۲- به منظور تدقیق محاسبه ضریب جبرانی در بخش‌های خرید پیمانهای مشمول، ابتدا باید درصد وزنی هزینه تأمین مصالح به کل بهای فصل (q) در فصل مربوط توسط کارفرما تعیین، و سپس از شاخص‌های مربوط جهت استفاده در رابطه مندرج در بند ب-۱ محاسبه گردد.

به عنوان مثال در پیمان مشمول بخشنامه حاضر، برای محاسبه ضریب جبرانی صورت وضعیت مربوط به خرید لوله های فولادی، اگر از شاخص‌های فصل لوله های فولادی فهرست بهای پایه رشته تاسیسات مکانیکی استفاده شود، لازم است ابتدا کارفرما درصد هزینه های تهیه مصالح به کل فصل را تعیین نماید $q \leq 1$ و سپس طبق رابطه زیر، شاخص مربوط به قسمت خرید لوله محاسبه می‌شود.

ب-۲- در سایر پیمان‌های فاقد تعدیل (از جمله پیمان‌های EPC) که برآورد یا پرداخت هزینه آنها براساس فهرس بهای پایه، انجام نگرفته است و آخرین روز مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ تا

۱۳۹۹/۰۳/۳۱ بوده است، ابتدا باید دستگاه اجرایی براساس نوع عملیات موضوع پیمان، جدول وزنی (برحسب درصد) مشابه با فهرس بهای پایه در رشته ها یا فصلهای مخالف را تعیین نماید. پس از تعیین وزن مشابهت درصدی عملیات موضوع پیمان با رشته ها و یا فصلهای مختلف، از روابط مندرج در بند ب-۱، برای پرداخت مبلغ جبران ناشی از افزایش نرخ ارز استفاده می‌شود.

ب-۳- در صورتی که ضریب جبرانی محاسبه شده براساس ضوابط یاد شده در هر دوره منفی گردد، ضریب جبرانی برابر صفر منظور می‌شود.

ب-۴- امکان استفاده از روش ترکیبی (ماده ۳ این بخشنامه) برای یک تجهیز یا کالا وجود ندارد و استثنائاً در مورد تجهیزات و کالاهای تخصصی که در داخل کشور تولید شده، ولیکن قطعات اصلی و مواد اولیه آنها از خارج از کشور تامین میشود، و امکان انطباق صحیح آنها با رشته و فصول تعدیل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور وجود ندارد؛ لازم است به تشخیص وزیر مربوط یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاه هایی که تابع هیچ وزارتخانه ای نیستند)، درصد ارزی تجهیزات کالاهای مذکور را تعیین و به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نماید، تا بعد از تایید این سازمان، توسط وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاه هایی که تابع هیچ وزارتخانه ای نیستند) ابلاغ گردد. به این ترتیب برای بخش ارزی تجهیزات فوق از روش الف و برای مازاد بر آن از روش ب (پس از انجام مشابهت سازی) استفاده شود. در این حالت C_i (بر مبنای نرخ یورو) و ۲ طبق ماده الف-۲ برای تاریخ ورود تجهیزات به کارگاه و یا تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانبندی مصوب، هرکدام که نرخ ارز کمتر باشد خواهد بود.

تبصره- در پیمانهای حوزه صنعت نفت، تاریخ خرید تجهیزات اختصاصی توسط پیمانکار از سازنده داخلی ملاک محاسبه C_i و ۲ در این ماده می‌باشد.

« نکات و توضیحات مهم بخشنامه ۱۴۰۱/۲۶۸۳۰۹ مورخه ۱۴۰۱/۰۶/۰۱ »

دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل-نوبت دوم و سوم

به استناد نظام فنی اجرایی یکپارچه کشور (مصوبه هیئت وزیران به شماره ۲۵۲۵۴/ت-۵۷۶۹۷ ه مورخ هشتم خرداد ۱۴۰۰ و ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و ماده ۳۴ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه‌ای کشور، این دستورالعمل برای تمدید بخشنامه های شماره ۹۹/۳۳۰۲۲۰ مورخ ۱۳۹۹/۰۶/۲۶ (نوبت دوم) و شماره ۹۹/۵۶۶۵۳۹ مورخه ۱۳۹۹/۱۰/۲۳ (نوبت سوم) که به تصویب شورای عالی فنی رسیده است، با حفظ شرایط درج شده در آنها و پس از اعمال تغییرات زیر از نوع اول (لازم الاجرا) ابلاغ میگردد.

نکات بخشنامه ۱۴۰۱/۳۳۰۲۲۰ مورخه ۱۳۹۹/۰۶/۲۶ (نوبت دوم) (بخشنامه جدید)

۱- دوره کارکرد بخشنامه به "۱۳۹۶/۱۰/۰۱ تا ۱۴۰۲/۱۲/۲۹" تغییر می یابد.

۲- ماده ۱۶ حذف می‌گردد.

۳- جدول زیر به جدول شماره چهار صفحه ۷ اضافه می‌شود. (تعیین ضریب t)

سه ماهه انجام کار	اول ۱۴۰۱	دوم ۱۴۰۱	سوم ۱۴۰۱	چهارم ۱۴۰۱	اول ۱۴۰۲	دوم ۱۴۰۲	سوم ۱۴۰۲	چهارم ۱۴۰۲
ضریب t	۱/۸۰	۱/۸۶	۱/۹۲	۱/۹۸	۲/۰۴	۲/۱۱	۲/۱۸	۲/۲۵

بخشنامه شماره ۱۳۹۹/۵۶۶۵۳۹ مورخه ۱۳۹۹/۱۰/۲۳ (نوبت سوم)

۱- دوره کارکرد بخشنامه به ۱۳۹۹/۱۰/۰۱ تا ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ "تغییر می یابد.

۲- به انتهای بند ۱ عبارت "موضوع ماده ۳ آیین نامه نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور" افزوده می‌شود.

۳- در بند ۲ عبارت موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری "جایگزین عبارت موضوع ماده ۲۲۲ قانون برنامه پنجم توسعه" می‌شود.

۴- عبارت "تمام یا بخشی از مبلغ پیمان، ریالی باشد" جایگزین بند ۳ می‌شود.

۵- تبصره ۲ به شرح زیر به ماده ۱ اضافه می‌گردد.

"تبصره ۲- کارکردهای مربوط به بخش خدمات مهندسی قراردادهای EPC و EP، مشمول این دستورالعمل قرار می‌گیرد، چنانچه از مفاد بند ۱ بخشنامه شماره ۹۸/۳۱۷۹۱۳ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲ استفاده شده باشد با نظر و درخواست پیمانکار از مطالبات وی حذف و مبلغ جبرانی به دست آمده ناشی از اجرای مفاد روش ب این دستورالعمل، جایگزین می‌گردد."

۶- در ماده ۵، بعد از عبارت "در پیمانهای ریالی مشمول تعدیل"، عبارت "موضوع دستورالعمل شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵" اضافه می‌گردد.

۷- متن زیر جایگزین ماده ۷ می‌گردد.

«حالت اول:

در صورت پیش بینی تعدیلی به جز روال مندرج در بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه کشور در پیمان منعقد، با درخواست پیمانکار، تعدیل مذکور برای کارکردهای مشمول این بخشنامه به صورت کامل حذف، و ضوابط این بخشنامه اعمال می‌شود. در این حالت، ضریب N (برای استفاده در روش الف) و ضریب B (برای استفاده در روش ب) می‌تواند مطابق نظر کارفرما و متناسب با ماهیت پروژه، حداکثر به میزان یک دوم مقادیر جداول شماره ۱ و ۲ کاهش یابد.

«حالت دوم:

چنانچه بخشی از پیمان دارای تعدیل بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه کشور باشد، امکان استفاده از ضوابط این دستورالعمل برای سایر بخش‌های فاقد تعدیل وجود دارد. در این شرایط تخفیف ضرایب، N و B موضوعیت نداشته و همچنین نباید مواردی به صورت همزمان مشمول دریافت مبالغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل و بخشنامه مذکور گردد.

۸- بند زیر به انتهای بخشنامه اضافه می‌شود.

"ب-۵- در صورت تمدید مدت پیمان براساس ضوابط پیمان، مقدار پارامتر **Z** در مدت اولیه پیمان و تأخیرات غیرمجاز افزایش می‌یابد و در مدت تأخیرات مجاز افزایش نخواهد یافت. همچنین، در مدت تأخیرات غیرمجاز، مشابه بند ۴-۲ بخشنامه ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵، شاخص‌های مربوط، محاسبه و مبنای عمل قرار می‌گیرند. در این حالت، برای محاسبه پارامتر **Z**، از میانگین‌گیری پارامترهای **Z** در دوره‌های متناظر، استفاده نمی‌شود."

مثال کاربرد

مثال براساس روش اول – الف

در صورتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در پروژه ۲۵ فروردین ۱۳۹۹ و زمان انتقال ارز در تاریخ ۲۴ اردیبهشت ماه ۱۳۹۹ باشد، و قیمت ریالی کالای سفارش شده ۲۰۰۰ یورو می باشد، در این صورت، داریم.

پاسخ:

محاسبه C_i , C_0

طبق میانگین نرخ فروش ارز در هفت روز کاری قبل از آن که از طریق سامانه سنا ثبت شده و آن را استخراج کرده ایم.

$$C_0 = 171/515 \text{ می باشد.}$$

۱۳۹۹/۰۱/۲۰	۱۳۹۹/۰۱/۱۹	۱۳۹۹/۰۱/۱۸	۱۳۹۹/۰۱/۱۷	۱۳۹۹/۰۱/۱۶	۱۳۹۹/۰۱/۱۵	۱۳۹۹/۰۱/۱۴	۱۳۹۹/۰۱/۱۳
۱۷۰.۱۵۵	۱۷۰.۹۵۷	۱۷۲.۲۹۴	۱۷۳.۱۵۵	۱۷۳.۶۸۹	.	۱۷۳.۶۸۹	-
				۱۳۹۹/۰۱/۲۴	۱۳۹۹/۰۱/۲۳	۱۳۹۹/۰۱/۲۲	۱۳۹۹/۰۱/۲۱
				۱۷۰.۳۱۲	۱۷۰.۰۴۵	.	.

$$X_{avg} = \frac{173.689 + 173.155 + 172.294 + 170.957 + 170.155 + 170.045 + 170.312}{7} = \frac{1/200/607}{7} = 171/515$$

بنابراین C_0 در این مثال برابر با ۱۷۱/۵۱۵ ریال.

« برای محاسبه C_i با توجه به نرخ فروش ارز در تاریخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۹۹ و ثبت شده در سامانه سنا ریت خواهیم داشت:

همانطور که می دانید

C_0 : قیمت ارز، براساس تاریخ آخرین مهلت پیشنهاد طبق جدول شماره ۱ (قیمت ها برای یورو می باشد و سایر ارزها با نسبت تبدیل به نرخ رسمی اعلامی بانک مرکزی به صورت میانگین در ماه مورد نظر تبدیل می شوند).

محاسبه I

http://www.sanarate.ir

بنگاه مرکزی پول و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
CENTRAL BANK OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN
معاملات الکترونیکی ارز (ETS)

تاریخ: ۱۳۹۹/۰۲/۲۴ نمایش ۱۳۹۹/۰۲/۲۴

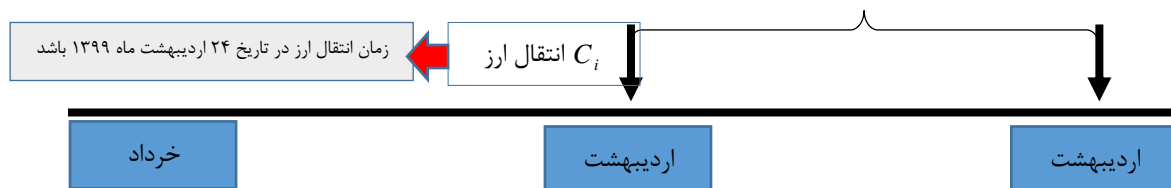
نرخ های اسکناس و حواله بر اساس معاملات ثبت شده توسط بانک ها و صرافی ها در سامانه های ارزی در روز کاری قبل محاسبه شده است.

نوع ارز	کد ارز	خرید(اسکناس)	فروش(اسکناس)*	خرید(حواله)	فروش(حواله)**	خرید حواله کالاهای اساسی و ضروری	فروش حواله کالاهای اساسی و ضروری***
یورو	EUR	۱۸۰,۳۱۷	۱۸۱,۶۶۴	۱۶۵,۲۷۵	۱۵۸,۴۳۶	-	-
درهم امارات متحده عربی	AED	۴۳,۸۷۰	۴۵,۳۳۶	۴۲,۸۲۵	۴۰,۹۹۶	-	-
یوان چین	CNY	۲۳,۰۵۴	۲۳,۳۳۶	۲۱,۸۱۸	۲۲,۶۱۵	-	-
پوند انگلیس	GBP	۱۹۸,۲۲۱	۲۰۱,۷۰۳	-	-	-	-
فرانک سوئیس	CHF	۱۷۰,۶۳۱	۱۷۱,۲۴۱	-	-	-	-
کرون سوئد	SEK	۱۵,۳۴۶	۱۵,۹۸۵	-	-	-	-

و بنابراین C_i در این مثال و طبق جدول فوق الذکر برابر با $۱۸۱/۶۶۴$ ریال.

« در قسمت بعدی باید I را محاسبه نماییم؛ با توجه به اینکه که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار ۲۵

فروردین ۱۳۹۹ بوده و در حفاصل ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ الی ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ می باشد، لذا خواهیم داشت.

I: در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ باشد؛ عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا تاریخ تعیین C_i (مثال: در صورتی که انتقال ارز در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد آن‌گاه: $I=5$) و پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ باشد، I عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ماهی که آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار در آن واقع شده است تا تاریخ C_i (مثال: در صورتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در اردیبهشت ۱۳۹۹ باشد و انتقال ارز در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد آن‌گاه $I=3$)

« بنابراین I تعداد ماه های سپری شده است تا زمان انتقال ارز و در اینجا برابر عدد ۱ می باشد.

محاسبه F ضریب جبرانی هزینه های مستقیم و غیر مستقیم

F : ضریب مربوط به جبران هزینه های مستقیم و غیرمستقیم (شامل هزینه های ثبت سفارش و تبدیل نرخ ارز و انتقال اعتبار اسنادی به بانک های مورد قبول فروشنده خارجی و هزینه های کارگزاری بانک ایرانی) می باشد. این ضریب برای پیمان های با ضوابط بیمه عمرانی و همچنین قراردادهای خرید برابر ۱/۱۵ و برای پیمان های غیرعمرانی برابر ۱/۲ می باشد.

با توجه به اینکه قرارداد عمرانی است بنابراین F برابر است با عدد ۱/۱۵

محاسبه N مقدار قابل پیش بینی افزایش ماهیانه نرخ ارز

سه ماهه اول ۹۹	۹۸	۹۷	سال مربوط به آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار
۰/۰۲۵	۰/۰۲	۱/۰۰۸	ضریب N

با توجه به جدول بالا و اینکه کار در سه ماهه اول سال ۱۳۹۹ است، بنابراین ضریب N برابر است با ۰/۰۲۵

محاسبه P ارزش ریالی کالای خارجی خریداری شده

معمولاً عدد P براساس بخشنامه براساس روشهای ذیل قابل محاسبه کردن می باشد،

- ۱- مبلغ ریالی ثبت سفارش شده
- ۲- ارز معامله شده به روش مورد تایید کتبی کارفرما
- ۳- مبلغی که در بخش مشخص شده از قرارداد ذکر شد است، تقسیم بر عدد ۱/۰۶

« برای محاسبه P قیمت کالای خریداری شده را در C_0 ضرب می کنیم، قیمت کالای خریداری شده ۱۰۰۰ یورو

می باشد که اگر آن را در C_0 ضرب نماییم خواهیم داشت؛

$$X = 171/515 \times 2000 = 343/030/000$$